एवंलोकायतमतंनिरस्यसौगतमतंनिरसितुमुपन्यस्यति अविद्येत्यादिभिस्त्रिभिः तेहिलोकायताभिमतात्संघाताद्वासादन्यंआध्यात्मिकंसंघातंरूपविज्ञानवेदनासंज्ञासंस्काराख्यपंचस्कंधात्मकमैहिकामुष्मिकव्यवहारास्पदमभ्युपगच्छंति अतोनतेषांप्रेतीभूतात्ययादयोदोषाःसंति यद्यप्येतेषामपीतरवत्स्थिरोभोक्ताप्रशासितावाचेतनःसंहंतानास्तितथापिअविद्या १ संस्कारो २ विज्ञानं ३ नाम ४ रूपं ५ षडायतनं ६ स्पर्शो ७ वेदना ८ तृष्णो ९ पादानं १० भवो ११ जाति १२ जरा १३ मरणं १४ शोकः १५ परिदेवना १६ दुःखं १७ दुर्मनस्ता १८ इत्यष्टादशकचित्संक्षेपेणकचिद्विस्तरेणचोक्ताःसर्वेषांसौगतानामप्रत्याख्येयाःपूर्वपूर्वेउत्तरेषांनिमित्तभूताःघटीयंत्रवदावर्तमानाःसंघातंस्वाश्रयतयाक्षिपंति षडायतनंशरीरंचेत्यस्यस्कंधपंचकस्यतदुपादानस्यषष्ठस्यचित्तस्यचआश्रयभूतत्वात् एवंचसंघातोत्पत्तेर्लोकयात्रायाश्चनिर्वाहेसतिनस्थिरआत्माऽभ्युपेयइतिवदंति तत्राविद्यास्वशब्दोपात्ताकर्मचेष्टालोभमोहशब्दैःसंस्कारोपादानतृष्णादुर्मनस्ताः इतरेदोषपदेनसंगृहीताः केचित्सौगताअविद्यादिकंपुनर्भवेदेहांतरप्राप्तौकारणमाहुरितियोजना ॥ ३२ ॥ एतदेवस्पष्टयत्यविद्येति अविद्यांक्षेत्रंपूर्वकृतंकर्मबीजं तृष्णास्नेहाश्रयजलरूपाएषएवंप्रकारकस्तेषामविद्यादीनांपुनर्भवःपुनःपुनरुत्पत्तिप्रकारः ॥३३॥

अविद्याकर्मचेष्टानांकेचिदाहुःपुनर्भवे ॥ कारणंलोभमोहौतुदोषाणांतुनिषेवणं ॥ ३२ ॥ अविद्यांक्षेत्रमाहुर्हिकर्मबीजंतथाकृतं ॥ तृष्णासंजननंस्नेहएषतेषांपुनर्भवः ॥ ३३ ॥ तस्मिन्गूढेचदग्धेचभिन्नेमरणधर्मिणि ॥ अन्योस्माज्जायतेदेहस्तमाहुःसत्वसंक्षयं ॥ ३४ ॥ यदास्वरूपतश्चान्योजातितःशुभतोऽर्थतः ॥ कथमस्मिन्सइत्येवंसर्वंवास्यादसंहितं ॥ ३५ ॥ एवंसतिचकाप्रीतिर्दानविद्यातपोबलैः ॥ यदस्याचरितंकर्मसर्वमन्यत्प्रपद्यते ॥ ३६ ॥ अपित्वयमिहैवान्यैः प्राकृतैर्दुःखितोभवेत् ॥ सुखितोदुःखितोवापिदृश्यादृश्यविनिर्णयः ॥ ३७ ॥

तस्मिन्अविद्यादिकलापेगूढेसुप्तिप्रलययोः संस्कारात्मनास्थितेनिमित्तभूतेसति एकस्मिन्मरणधर्मिणिदेहेभिन्नेविनष्टेपि अन्योस्मात्ततएवाविद्यादेर्देहोन्योजायते तस्मिन्ज्ञानेनदग्धेचसतिदेहनाशात्सत्वसंक्षयंमोक्षमाहुः सत्वस्यधीधातोःसंक्षयःसम्यगैश्वर्यंनिर्विषयप्रवाहित्वंकैवल्यमित्याहुः ॥ ३४ ॥ एतद्दूषयति यदेति स्वरूपतोन्यत्वंमुक्तावपिक्षणिकानांविज्ञानादीनां यदाचजातितःआलयविज्ञानंबाह्यविज्ञानमितितेषामन्यत्वं यदाचशुभतःशुभाशुभतःपुण्यपापतःअर्थतःबंधमोक्षतःविज्ञानानांपृथक्त्वंतदाबाह्येकथंसोयमित्यभेदप्रत्यभिज्ञानं प्राग्दृष्टस्यघटस्येववार्तमानिकादन्यत्वात् एवंअसंहितंअनभिसंहितंभोगमोक्षादिकथंवास्यात् अन्योमुमुक्षुरन्यःसाधनाविष्टोऽन्योमुक्तइत्यापत्तेः ॥ ३५ ॥ एवंचसतिदानाद्यप्यनर्थकंफलभोगकालेदातुरभावादित्याह एवमिति अन्येनविज्ञानेनाचरितंअन्यद्विज्ञानांतरंप्रतिप्रवर्ततेफलंदातुंगच्छति ॥ ३६ ॥ इष्टापत्तिमाशंक्याहापीति अन्यत्वाविशेषाच्चैत्रपुण्यैरपिमैत्रःसुखीभवेदित्यर्थः दृश्यःस्पष्टः ॥ ३७ ॥

Digitized by Google